

prof. Dušan Ogrin

KMETIJSKI PROSTOR KOT KULTURNA KRAJINA

Predavanje na posvetu v Radgoni, 25.8.2011

Krajina – poljubni izrez prostora.

Pokrajina – del ozemlja, praviloma kot teritorialna enota

Ustalitev človeka v na enem mestu in začetek pridelovanja – temeljna prelomna točka v njegovem razvoju.

Pridelovalni prostor kot nasledek

- naravnih,
- družbenih/političnih,
- gospodarskih in
- tehnoloških dejavnikov.

Bistven vpliv tehnologije, zlasti obdelovalne mehanizacije.

Revolucionarne strukturne spremembe z uvedbo strojne obdelave.

Pojmovna bifurkacija: naravna – kulturna krajina.

Možne tipologije: agrarna, urbana, turistična, mestna idr.

Kulturna krajina kot prevladujoča sodobna označba za krajino, ki je produkt človekove dejavnosti (tako jo opredeljuje tudi Evropska konvencija o krajini).

Agrarna krajina nastaja in se vzdržuje v različnih stopnjah razmerja med proizvodnim interesom in naravnimi zmogljivostmi prostora.

Kulturna krajina v sodobni rabi – kot soznačnica agrarne krajine, ki jo označuje trojnost zgradbe:

- pridelovalna učinkovitost kot primarna značilnost,
- ekološka ustreznost,
- skladna podoba kot odraz strukturne sestavljenosti oz. pestrosti.

Protislovnost dveh temeljnih družbenih interesov v agrarni krajini:

- doseganje optimalne pridelovalne učinkovitosti (prevladujoče panožni interes),
- ohranitev naravnih sestavin in zagotovitev kulturnega značaja krajinske zgradbe (obči družbeni – nacionalni interes).

Dileme sodobnega sveta:

- vzdržna raba prostora v obliki kulturne krajine,
- profitno naravnano industrijsko kmetijstvo s kulturno in ekološko osiromašenimi krajinami.

Pri dediščinski pomembnih izjemnih krajinah se posebej zastavlja še vprašanje varovanja s posebnim vzdrževalnim režimom.

OB GOSPODARSKEM JE KLJUČNI POMEN KULTURNE KRAJINE ZLASTI V TEM, DA ODLOČILNO PRISPEVA K PREPOZNAVANOSTI - ENKRATNI PODOBI NACIONALNEGA OZEMLJA.